

JOC NOU

Els OLNÍ

EMILI TEIXIDOR

Els OLNÍ són els Objectes Literaris No Identificats. Els professors, la crítica, els comentaristes..., dividim constantment el magma literari en gèneres, èpoques, escoles, generacions..., per adaptar-los millor a les nostres necessitats d'elaborar regles, tendències, classificacions..., en definitiva per estudiar-los millor. Per observar-los millor quan els tenim aturats i estirats damunt la taula de dissecció. Divideix i venceràs. Un crític francès ha repetit la paraula OLNÍ a propòsit de les obres inclassificables de Pascal Quignard. Quignard, a la seva *Vie secrète*, una esplèndida novel·la, assaig, aforística, erudició, filologia..., ens diu que un mag de l'antiga Caldea prescriu que mai no s'han de traduir els mots antics si no volem que perdin la seva potència. No es poden domesticar les feres, diu, i així mateix no hem de transformar en una altra cosa la matèria del llenguatge que s'ha demostrat eficaç des del seu origen. Així mateix, hi ha autors que prefereixen la barreja de les mutacions, les metamorfosis, els somnis i l'èxtasi, a l'ordre dels inventaris, les llistes, els raonaments i la lògica, fins i tot la lògica interna de la narració.

Ara mateix acaben d'aparèixer dos llibres que podrien ser OLNÍ. Un és el d'Albert Roig a Edicions 62: *I pelava la taronja amb les dents*, amb un epíleg de X. Lloveras en què ens diu que no hem de creure que hem llegit un assaig, una meditació sobre la poesia, un *Kama Sutra* que gairebé vol ser un art poètica, sinò una novel·la. Una novel·la, això sí, a la manera del Blai Bonet de *Mister Evasió* i *Els ulls*. La gran diferència entre les novel·les dels poetes i les dels narradors, diu, és que les dels primers són necessàriament

autobiogràfiques.

El llibre d'Albert Roig s'obre amb un *Ars amandi*, potent i suggestiu, en què les lectures de Vinyoli, Sagarra, Palau i Fabre..., es barregen amb els textos de Marcial, Catul, Horaci, Anacreont, Yeats... i molts més, en un acarament entre l'art d'estimar i l'art de fer versos, amb el poder de la poesia com a única compensació de la juvenut perduda, i el plany dels que volen un amor per no morir

d'amor, les seduccions i trampes de la *passio amoris*, la saviesa dels poetes malaguanyats... La segona part, *Elogi de la paraula*, parla de la fatalitat de les generacions, contra la facilitat dels estils i dels gèneres. La sort que tenen, els grecs com els catalans, de tenir pocs lectors, perquè aquesta independència assegura la qualitat de la poesia, "l'absoluta llibertat de ser poeta, poeta català, clandestí, lliure, original". A la tercera, *El*

desdichado, hi ha una reivindicació de les Terres de l'Ebre, "Tu, estimat Ebre, ets la meua pàtria", i de les incomprensions, oblits que han patit els fills de Tortosa i comarques.

Hi ha moltes més coses, de Carles Santos a Lezama Lima i Rubem Fonseca, però hi sobresurt la *Vida de Tiano*, tres escenes exemplars de la juvenut i de la vellesa de Sebastià Juan Arbó, amb la gran bufetada de la literatura cata-

lana, la que va donar Arbó a Mercè Rodoreda, i per què Arbó no deixa parlar mai la gent de la ribera amb *lo* seu parlar característic. I algunes opinions polèmiques.

L'altre OLNÍ és un llibre de Jaume Subirana, *Adrada*, una mena de dietari a l'inrevés, o bloc de notes, o llibre d'observacions i reflexions, o agenda de records... Un llibre original, llegidor, enginyós... L'esmicolament d'una novel·la o d'unes memòries, "En català, cada dia hi ha més coses que callen", diu Perejaume i recull Subirana. "Catalunya més que una província, menys que un país". Fan literatura de gènere, ens recorda l'autor, però no saben de quin. Són OLNÍ.

RAFAEL VARGAS

ALBERT ROIG HA PUBLICAT 'I PELAVA LA TARONJA AMB LES DENTS'

ROBERT RAMOS

JAUME SUBIRANA HA PUBLICAT 'ADRADA', UNA COMBINACIÓ DE GÈNERES

PARLEM-NE

Entre Barcelona i Tolosa

JOAN SOLÀ

La gent que van i vénen de Tolosa del Llenguadoc a Barcelona o altres indrets usen una adreça electrònica (bondiabcn@yahoo.com) per buscar i oferir transport barat i còmode. Habitualment els missatges són en català (60%) o castellà (40%). Un amic meu (A) em passa el següent fragment, que jo comprimeixo per embotir-lo aquí, miracle.

A -Pel 4 de març, una de calamars. I és clar, on es troben els millors calamars de Tolosa-Toulouse? Resposta: enlloc. Així doncs, cap a Barcelona falta gent! Si hi ha cotxe, algú que en tingui, jo m'hi apunto. Si no, jo poso el meu i llavors us hi podeu apuntar vosaltres. Les opcions són ordenades per ordre de prioritat, és a dir: primer la primera, i després la segona. No val a badar!

B -mi novio baja este fin de semana a barcelona. Quieres ir con el? por cierto hay personas que aquí no saben ca-

talan, asi que porfa escribe en los dos idiomas ok? merci boucoup. / A -Buf! em temo que serà complicat... tan difícil es el català?? Baixa aquest finde o el següent? el 4 es el següent!! / B -baja este viernes 28 desde toulouse y regresa el domingo sobre las 6 o 7. Te interesa? / [...] / B -[...] no lo que pasa que hay gente que hablan español pero no catalan por que son franceses entiendes y entonces no te entienden y nunca te van a poder responder. / A -Mala sort... / B -[...] bien entonces no creo que pueda ayudarte. Oye no sabes escribir español o frances? / A -Si!! esta be. Puedo escribir en varios idiomas, pero no creo que sea tan necesario. Me gusta hacerlo en catalan, y claro, puedo ahora

cambiar, pero no lo voy a hacer sistemáticamente, ni tampoco voy a escribir en bilingüe. Hay gente que se lo va a tomar mal? / B -no es que se lo tome mal. Ha ver yo soy catalana y escribo catalan pero es una falta de educacion para la gente que no sabe escribirlo ni hablarlo entiendes? La mayoría de gente que esta aqui estan en francia y son franceses pero tambien hay catalanes como yo y claro si tu tienes coche y te interesa que una persona valla contigo si escribes en catalan no te van a entender. oye que no estoy enfada contigo No te cabrees vale? / A -Jo no crec que sigui una falta de respecte. Per aquesta logica hauriem d'estar escrivint en frances que es l'única llen-

gua que tots entenem aquí. Em sap greu si no ho veus com jo! Normalment m'han entes alemanys, italians i francesos sense massa problemes, i alguna vegada m'han demanat aclariments i els els he donat sense cap problema. Pero no ho tinc com a norma! Mira, si a algu li molesta te tot el dret de dir-ho. Pero si tu m'entens en catala no se per que t'ho agafes tan seriosament.

C -Hola. Yo no hablo catalan, pero puedo con algun esfuerzo entender entre un 50% y un 80%. Te marco lo que no entendi. Para el 4 de Marzo una de calamares. Esta claro donde se encuentran los mejores calamares de Toulouse: Resposta: enlloc. Així doncs, cap a Barcelona falta gent! Si

hay un coche, algu que en tingui, yo me apunto. Si no yo pongo el mio i llavors us hi podeu apuntar vosaltres. [...] No val a badar! Osea, de la idea del mensaje no entendi ni la mitad, hay veces que estan mas facil entender, pero un mensajito en espanol o frances o hasta ingles ayudaria a comunicarnos / A -El que no has entes son els acudits (chistes). La part important del missatge l'has entes perfectament!

Ara el moderador de la llista s'adreça a A i B, en castellà ("porque es la lengua que acostumbro a usar, no por ningún tipo de imposición"), preguntant-los que discuteixin això a través dels correus particulars, per no embussar l'espai comú. I, ja en aquest terreny més personal, ara un altre text, en occità, català i francès. I etcètera. I no passa res més. Ni crec que passés mai res més si cadascú escrivís en la seva llengua, llevat que nosaltres hi guanyariem.